

UZASADNIENIE

Regionalny dyrektor ochrony środowiska zgodnie z delegacją ustawową zawartą w treści art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.) ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. W tej sytuacji posiada również kompetencje do zmiany przedmiotowego aktu prawnego.

W dniu 28 kwietnia 2014 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku podpisał zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mechowiska Sulęczyńskie PLH220017. Zarządzenie opublikowano w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dnia 13 maja 2014 r. poz. 1844. Weszło ono w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Już po wejściu w życie zarządzenia ustanawiającego plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mechowiska Sulęczyńskie PLH220017 dostrzeżono brak precyzji niektórych zapisów i konieczność wprowadzenia zmian eliminujących możliwość powstania wątpliwości interpretacyjnych. W tej sytuacji opracowano projekt zmiany planu zadań ochronnych.

Informację o przystąpieniu do sporządzenia zmiany PZO zamieszczono na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Sulęcyno, Starostwa Powiatowego w Kartuzach oraz w prasie (Dziennik Bałtycki z dnia 3 września 2014 r.).

W dotychczasowym załączniku nr 3 dodano kody zagrożeń w tabeli zagrożeń, zgodnie z Instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000, Wersja 2012.1, Załącznik nr 5 „Lista referencyjna zagrożeń, presji i działań Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, Europejska Agencja Środowiska (EEA), ostatnia aktualizacja: 12.04.2011”.

W dotychczasowych załącznikach nr 3, 4, 5 dla siedlisk przyrodniczych 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą, 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion* wskazano, że zapisy tabeli nie dotyczą ww. siedlisk z powodu ich niewystępowania w obszarze Natura 2000 Mechowiska Sulęczyńskie. Taka forma zapisu została przyjęta na podstawie uwag Ministra Środowiska zawartych w piśmie nr DP-074-47/25650/14/JJ z dnia 18.08.2014 r. zawierającym wyniki kontroli aktu prawa miejscowego do analogicznych zapisów planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bytowskie Jeziora Lobeliowe.

Doprecyzowano katalog zagrożeń potencjalnych dla siedlisk 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria – Caricetea*), o wskazanie, że zagrożenie E01.04 inne typy zabudowy dotyczy całego obszaru Natura 2000. Zagrożenie to jest zgodne z zapisem dotyczącym planowanych działań ochronnych przeciwdziałających temu zagrożeniu, sformułowanym w dokumentacji Planu Zadań Ochronnych.

W ust. 1 w dotychczasowym załączniku nr 5 do zarządzenia dla siedliska 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk wskazano, że obligatoryjnym działaniem dotyczącym utrzymania lub modyfikacji metod gospodarowania jest zachowanie płatów siedliska położonych na trwałych użytkach zielonych, a także ekstensywne użytkowanie kośne trwałych użytków zielonych.

Wykonywanie działań obligatoryjnych podlega kontroli wymogów wzajemnej zgodności, prowadzonej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARMiR) na terenie gospodarstwa rolnika, który jest beneficjentem płatności rolniczych (płatności bezpośrednie, płatności rolnośrodowiskowe czy Obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)).

Wskazanie jako działań obligatoryjnych jedynie ekstensywnego użytkowania kośnego, bądź wskazanie na konieczność nieużytkowania siedliska przyrodniczego jest równoznaczne z ograniczeniem zastosowania ekstensywnego użytkowania kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego na trwałych użytkach zielonych, albo z ograniczeniem jakiegokolwiek użytkowania użytków zielonych. Możliwość takiego użytkowania wynikała wprost z wcześniej obowiązującego do dnia 15 marca 2015 r. rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. z 2014 r. poz. 1372).

Z uwagi na powyższe, zaistniała konieczność dopuszczenia również ekstensywnego użytkowania kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego trwałych użytków zielonych w obrębie gospodarstw rolnych, a na gruntach niestanowiących trwałych użytków zielonych w obrębie gospodarstw rolnych – zachowanie siedliska

przyrodniczego na płatach siedliska przyrodniczego 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk. Dopuszczono zatem wypas na działkach ewidencyjnych stanowiących trwałe użytki zielone, a wyłączono te działki, które zgodnie z ewidencją gruntów stanowią nieużytki.

W załączniku nr 5 do zarządzenia w dotychczasowej wersji, dla siedliska przyrodniczego 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk jako działanie z zakresu uzupełnienia stanu wiedzy zapisano odsłanianie potorfii. W związku z tym, że jako lokalizację tego działania wskazano grunty mogące należeć do gospodarstw rolnych, lub przez nie dzierżawionych, konieczne było wskazanie, że w ich obrębie ww. zapis działania stanowi działanie fakultatywne. Niezbędne było również wskazanie działania obligatoryjnego dla gruntów stanowiących użytki zielone należących do gospodarstw rolnych. Zgodnie bowiem z § 3 pkt. 6) lit. a rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34 poz. 186 z późn. zm.) dla obszaru znajdującego się na terenie gospodarstwa rolnego lub jego części działania ochronne należy wskazać z podziałem na działania obligatoryjne i fakultatywne.

Ponadto doprecyzowano terminy wykonania działań dotyczących monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji działań ochronnych dla siedliska przyrodniczego 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zapewniono możliwość udziału osobom zainteresowanym i działającym w obrębie siedlisk w pracach nad tworzeniem projektu zmiany PZO. W tym celu zorganizowano jedno spotkanie dyskusyjne dnia 1 października 2014 r., którego tematem były zapisy zmian w obowiązującym PZO.

Udział społeczeństwa w postępowaniu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (*Dz. U. z 2016 r. poz. 353 ze zm.*) został zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania z projektem zmiany PZO oraz o możliwości składania uwag i wniosków do planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 16 października 2014 r., na tablicach ogłoszeń w RDOŚ w Gdańsku (wywieszono dnia 17 października 2014 r., zdjęto 17 listopada 2014 r.), na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku (z dnia 17 października 2014 r.) oraz przesłane z prośbą o wywieszenie na tablicach ogłoszeń do Urzędu Gminy Sulęcyno, a także Starostwa Powiatowego w Kartuzach oraz opublikowane za pośrednictwem prasy – *Gazeta Wyborcza* z dnia 21 października 2014 r. Na wniesienie uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych wyznaczono okres 21 dni. W tym czasie wpłynęły następujące uwagi Klubu Przyrodników (pismo z dnia 15 listopada 2014 r.):

1. Pozostawianie stref ochronnych wokół jezior dystroficznych jest niezbędne dla zachowania siedliska w stanie niepogorszonym i powinno mieć charakter obligatoryjny.

RDOŚ w Gdańsku wyjaśnia, iż określenie utworzenia strefy buforowej wokół siedlisk na gruntach rolnych zakwalifikowane jest z definicji jako działanie fakultatywne zgodnie z pismem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 9 marca 2012 r., znak: DON-WZ.600.8.2012.SŚ. Działanie fakultatywne dotyczy czynności wymagających od rolników zmiany sposobu gospodarowania bądź wykonywania dodatkowych zadań zapisanych w PZO, w tym przypadku, utworzenie strefy buforowej wokół zbiorników wodnych na siedliskach rolnych jest właśnie takim działaniem. W związku z powyższym ww. zapis pozostawiono w formie niezmienionej, opierając się na dotychczasowych wytycznych w tym zakresie.

2. Obligatoryjne działania w obrębie gospodarstwa rolnego, dotyczące utrzymania lub modyfikacji metod gospodarowania, powinny być specyficznymi dla danego obszaru Natura 2000 działaniami, jakie są niezbędne dla utrzymania siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków w stanie co najmniej niepogorszonym. Działania te powinny być określone biorąc pod uwagę specyficzne potrzeby konkretnych siedlisk przyrodniczych lub konkretnych gatunków i mogą być zawężone w stosunku do możliwości rolniczego użytkowania gruntów nieistotnych dla chronionych w obszarze siedlisk lub gatunków. Zupełnie nieuzasadniony jest jednak pogląd, jakoby działania obligatoryjnie musiały zawsze obejmować zarówno użytkowanie kośne, jak i kośno-pastwiskowe i pastwiskowe na użytkach zielonych, niezależnie od wymogów ekologicznych danego siedliska czy gatunku. Nieprawdą jest, jakoby „możliwość takiego

użytkowania wynikała wprost z Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. Urz. z 2010 Nr 39 poz. 211 ze zm.)¹²”, gdyż cytowane rozporządzenie określa tylko, czy użytkowanie gruntu rolnego uznaje się za zgodne z minimalnymi normami, ale nie rozstrzyga czy użytkowanie gruntu rolnego jest zgodne z minimalnymi wymogami ochrony siedliska przyrodniczych lub siedlisk gatunków w obszarze Natura 2000. Wymogi takie ma określić – jako działanie obligatoryjne – właśnie plan zadań ochronnych. Ponadto, rozporządzenie w/s minimalnych norm wyraźnie zabrania niszczenia siedlisk roślin i zwierząt chronionych oraz siedlisk przyrodniczych w formach ochrony przyrody, a więc także na obszarach Natura 2000. Gdyby więc wymogiem danego siedliska było użytkowanie kośne, ale nie pastwiskowe, a użytkowanie pastwiskowe prowadziło do zniszczenia danego typu siedliska, to użytkowanie pastwiskowe nie byłoby zgodne z minimalnymi normami. Oczywiście, nie mogłoby ono w takiej sytuacji być wskazywane jako działanie obligatoryjne dla „ochrony” danego typu siedliska.

W przedstawionym projekcie należy w szczególności rozważyć, czy na pewno siedlisko 7230 powinno być chronione przez wypas?.

Zwrócić tu trzeba uwagę, że z systemowej interpretacji prawy wynika wyraźnie, że plan zadań ochronnych może – i niekiedy powinien – ograniczać dopuszczalne sposoby rolniczego użytkowania gruntów na obszarze Natura 2000 w stosunku do sposobów dopuszczalnych poza obszarem Natura 2000. Wymogi wzajemnej zgodności (tzw. cross-compliance) obwieszczone obwieszczeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie wykazu wymogów określonych w przepisach Unii Europejskiej z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających te przepisy (M.P. Nr 17, poz. 224, z późn. zm.) obejmują między innymi „przestrzeganie przez rolników wymogów obligatoryjnych wynikających z planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000” Oznacza to, że plany zadań ochronnych mogą stanowić w tym zakresie wymogi wymagające włączenia do wymogów wzajemnej zgodności, a więc wymogi idące dalej, niż wynikałoby to z innych przepisów prawa. Właśnie między innymi po to ustanawia się plany zadań ochronnych i określa w nich działania obligatoryjne dla gospodarstw rolnych, by określić w ten sposób specyficzne dla danego obszaru Natura 2000 normy, których przestrzeganie staje się wymogiem wzajemnej zgodności i ma być kontrolowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Zupełnie absurdalne i nieuzasadnione jest w tym kontekście stanowisko prezentowane przez ARiMR, jakoby to wymogi obligatoryjne w PZO miały wynikać z obowiązujących przepisów prawa i minimalnych norm, gdyby tak bowiem było, to dodatkowy wymóg wzajemnej zgodności wymagający przestrzegania wymogów obligatoryjnych wynikających z PZO byłby pozbawiony jakiegokolwiek sensu.

Zwrócić też trzeba uwagę, że art. 6.2 dyrektywy siedliskowej (stosujący się tak do obszarów siedliskowych, jak i do ptasich), wymaga od państw członkowskich „uniknięcia na specjalnych obszarach ochrony pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków”. Dotyczy to także ewentualnych pogorszeń spowodowanych przez użytkowanie rolnicze niedostosowane do potrzeb konkretnych siedlisk i gatunków w danym obszarze. W Polsce podstawowym narzędziem wdrażania tego obowiązku jest właśnie plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, musi więc mieć on możliwość określenia – jako działań obligatoryjnych – takich sposobów prowadzenia gospodarki rolnej, które zapewnią uniknięcie pogarszania stanu siedlisk.

W ramach wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej istnieje mechanizm kompensowania rolnikom ograniczeń w gospodarce rolnej, wprowadzonych obowiązkowo w związku z ochroną obszarów Natura 2000. Mechanizmem tym są tzw. płatności Natura 2000 (nie mylić z pakietami programu rolnośrodowiskowego na obszarach Natura 2000. Warunkiem dostępności płatności Natura 2000 dla rolników jest istnienie obligatoryjnych ograniczeń specyficznych dla obszaru Natura 2000. Jak dotąd, decyzją polskiego rządu jest nie korzystanie z tego mechanizmu w Polsce, ponieważ jak dotąd nie było planów zadań ochronnych, które ustanawiałyby takie specyficzne, obligatoryjne ograniczenia. Ta niewłaściwa sytuacja będzie podtrzymywana, jeżeli obecnie zmieni się plany zadań ochronnych w taki sposób, by nie ustanawiały żadnych wymogów obligatoryjnych specyficznych dla obszaru, wykraczających ponad wymogi wobec gospodarki rolnej poza obszarem Natura 2000.

Analizując powyższe, RDOŚ w Gdańsku przychylił się do ww. rozważań. Dla siedliska 7230, zapis dotyczący użytkowania przeformułowano z „Działanie obligatoryjne - zachowanie siedliska przyrodniczego, ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych” na „Działanie obligatoryjne - zachowanie siedliska przyrodniczego, ekstensywne

¹² Należy raczej zacytować obwieszczenie tekstu jednolitego z dn. 3 czerwca 2014 r. – Dz. U. 2014 r. poz. 1372.

użytkowanie kośne”.

Podkreślenia wymaga, że literatura przedmiotu (w tym krajowy program ochrony torfowisk alkalicznych) dopuszcza wypas na siedlisku 7230. Istotnym jest tu natomiast obsada zwierząt, a więc ekstensywność użytkowania. W opinii organu, większym zagrożeniem dla siedliska niż ekstensywny wypas jest zaniechanie wszelkich działań zmierzających do utrzymania otwartego charakteru siedliska. Niemniej jednak, obecnie znane są przepisy dotyczące zobowiązań wynikających z PROW w tym zakresie, z których jednoznacznie wynika, iż na torfowiskach nie przewiduje się wypasu.

3. *Określenie w akcie prawa miejscowego działań fakultatywnych w ramach gospodarstwa rolnego w sposób „użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego...” jest niezgodne z zasadami techniki prawodawczej. Normy ustalane aktem prawa muszą być jednoznaczne i nie mogą być uzależnione od treści dokumentów ustalanych przez podmioty trzecie. Projektowany zapis oznaczałby tymczasem, że treść normy ustanowionej w planie zadań ochronnych byłaby de facto zmienna zależnie od treści aktualnego PROW ustalonego przez Ministerstwo Rolnictwa. Zauważyć tu należy w szczególności, że w trakcie okresu obowiązywania planu zadań ochronnych powstanie nowy PROW o nieznannej dziś treści.*

Projektowany zapis jest niezgodny z delegacją art. 28 ustawy o ochronie przyrody. To Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska jest właściwy do ustanowienia PZO, a więc do określenia w szczególności norm fakultatywnych dotyczących rolniczego użytkowania istotnego dla ochrony siedlisk i gatunków, a ponieważ niedopuszczalne jest dalsze delegowanie delegacji ustawowej, to nie może tej kompetencji delegować na organ właściwy do ustanowienia PROW. Projektowany zapis oznaczałby tymczasem de facto dokonanie takiej bezprawnej delegacji. Ponadto, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustanawia PZO „kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000”. Faktyczne delegowanie określenia treści normy na inny podmiot naruszałoby tę przesłankę, ponieważ podmiot właściwy do ustanowienia PROW nie jest tą przesłanką związany; nie ma żadnej pewności, czy „ukierunkowane na ochronę siedliska/gatunku pakiety obowiązującego [także w przyszłości] PROW” będą rzeczywiście zapewniać utrzymanie i przywracanie właściwego stanu ochrony” odpowiednich siedlisk i gatunków.

Jako działanie fakultatywne należy w konsekwencji pozostawić tylko konkretny opis warunków użytkowania rolniczego korzystnego dla ochrony siedliska/gatunku, skreślając odniesienia do „obowiązującego PROW” jako nieuprawnione.

Uwagę uwzględniono, przyjmując jako zasadne podejście, iż brak wskazanego kształtu PROW może być istotnym naruszeniem w odniesieniu do ochrony siedliska przyrodniczego 7230. Należy jednak zwrócić uwagę, iż potrzeba odnoszenia się do PROW wynikała również z uwag zgłoszonych podczas spotkania dyskusyjnego. Przedstawiciel ARiMR, jak i Pomorskiej Izby Rolniczej wskazywali bowiem na problemy związane z rozbieżnością obydwu dokumentów i trudności dla rolników chcących podjąć się wynikających z PROW zobowiązań. Organ rozważył jednak, że zarządzenie w sprawie PZO powinno definiować działania zmierzające do realizacji zakładanego celu dla chronionych siedlisk przyrodniczych. Zatem odnoszenie się do treści PROW, którego treść nie była znana uznał jednak za niewłaściwe. W tym zakresie uwaga złożona przez Klub Przyrodników była zasadna. Zwrócić jednak należy uwagę, iż aktualnie znane są przepisy dotyczące zobowiązań wynikających z PROW i w tym zakresie uwaga staje się bezprzedmiotowa.

Po przeprowadzonym udziale społecznym z projektu zmiany zarządzenia usunięto zapisy działań ochronnych dotyczących użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego i pastwiskowego torfowisk: 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*). Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku uznał, że wypas może pogorszyć stan ochrony siedliska w obszarze. Wprowadzana zmiana dopuszczająca użytkowanie siedlisk torfowiskowych, w tym pastwiskowo stanowi zagrożenie dla ich utrzymania i może prowadzić w konsekwencji do zmniejszenia ich powierzchni. Ponadto podczas spotkań dyskusyjnych w ramach przystąpienia do zmiany zapisów pzo zgłoszono uwagę, iż wypas jest niekorzystny dla siedlisk torfowiskowych. Zmiana zakładająca dopuszczenie użytkowania pastwiskowego siedlisk torfowiskowych może zachęcać do użytkowania torfowisk wysokich i przejściowych tj. zgłaszania nieużytków jako trwałe użytki zielone, co w konsekwencji może mieć degeneracyjny wpływ na ww. siedlisko.

Już po udziale społecznym, a przed podpisaniem zarządzenia, do tut. organu, w ramach kontroli aktów prawa miejscowego wpłynęło pismo Ministra Środowiska DP-074-95/11941/14/JJ z dnia 14 kwietnia 2015 r., w którym stwierdzono uchybienia uzasadniające zmianę we własnym zakresie zarządzenia Regionalnego

Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mechowiska Sulęczyńskie PLH220017.

W piśmie tym, wskazano, iż dla przedmiotu ochrony 91D0 bory i lasy bagienne i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne na właścicieli i użytkowników gruntów nałożono obowiązek dostosowania gospodarki wodnej do wymogów ochrony siedliska poprzez zaniechanie konserwacji rowów odwadniających do czasu uzyskania wyników rozpoznania hydrologicznego siedliska 7230.

Minister Środowiska wskazał, iż w ww. *działaniu ochronnym w sposób nieprawidłowy określono podmioty odpowiedzialne za ich wykonanie. W myśl art. 28 ust 10 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.) w planie zadań ochronnych należy wskazać podmioty odpowiedzialne za wykonanie ustalonych działań ochronnych. W przedstawionym przepisie nie wskazano zamkniętego katalogu podmiotów, na które mogą być nałożone obowiązki, wynikające z ww. ustawy. Nie oznacza to jednak zupełnej swobody w określaniu podmiotów zobowiązanych do realizacji działań wynikających z planu zadań ochronnych, ponieważ przy opracowywaniu tego dokumentu należy mieć również na uwadze inne unormowania powszechnie obowiązujące, w szczególności zasady i przepisy Konstytucji RP. Należy wskazać, iż zgodnie z konstytucyjną zasadą legalizmu, wynikającą z art. 7 Konstytucji RP oraz wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17 listopada 2011 r. (sygn. I FSK 88/11) jedynie ustawa może normować prawa i obowiązki obywateli. (...) Warto dodać, że wyjątkowo, jeżeli nie mają zastosowania programy wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, można zobowiązać właściciela lub posiadacza obszaru do dostosowania prowadzonej działalności gospodarczej, rolnej, leśnej, łowieckiej lub rybackiej do wymogów ochrony obszaru Natura 2000, ale wyłącznie na podstawie umowy zawartej z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska w sposób i na warunkach określonych w art. 36 ust 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.*

Analizując powyższe, w kolumnie podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie ww. zadania obecnie obowiązujący zapis „N-ctwo Lipusz, Pomorski ZMiUW, właściciele/użytkownicy gruntów” zmieniono na: „Nadleśnictwo Lipusz, Pomorski ZMiUW, Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000, a w odniesieniu do gruntów Skarbu Państwa lub stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000”. Ponadto zmieniono treść działania ochronnego z zapisu: „Dostosowanie gospodarki wodnej do wymogów ochrony siedliska poprzez zaniechanie konserwacji rowów odwadniających do czasu uzyskania wyników rozpoznania hydrologicznego siedliska 7230” na: „Przed otrzymaniem wyników rozpoznania hydrologicznego siedliska 7230 zamykanie sieci melioracyjnej poprzez dopuszczanie do naturalnych procesów zarastania i zamulania rowów, za wyjątkiem przeciwdziałania sytuacjom zagrożenia bezpieczeństwa ludzi lub mienia”. Potrzeba przeformułowania omawianego zapisu wynika ze wskazań zawartych w piśmie GDOŚ DZP-WP.600.24.2014.ŁR z dnia 9 grudnia 2014 r., oraz z opinii Departamentu Prawnego Ministerstwa Środowiska, w których określono, aby tam gdzie to możliwe zamieniać „bierny” sposób ochrony na „aktywny”. W omawianym wyżej przypadku nie ma możliwości przedstawienia działania w formie czynnej, gdyż jedynym sposobem eliminacji zagrożenia dla siedliska 91D0 jakim są istniejące melioracje, jest zaniechanie ich utrzymywania, bądź ograniczenie takich działań w znacznym stopniu. Niemniej jednak działanie zostało przeformułowane tak, aby możliwie uniknąć zapisów wskazujących na potrzebę zaniechania działań.

W tym samym załączniku, w odniesieniu do przedmiotów ochrony: 3160 naturalne i dystroficzne zbiorniki wodne, 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska, 7230 górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk ustanowiono działanie ochronne polegające na dostosowaniu gospodarki przestrzennej w zlewni jezior do wymogów ochrony siedliska poprzez nielocalizowanie obiektów budowlanych w otoczeniu torfowiska oraz w pasie 100m od linii brzegowej zbiorników, dostosowaniu gospodarki rybackiej do wymogów ochrony siedliska poprzez nieprowadzenie gospodarki rybackiej w zbiornikach wodnych, zapewnieniu nieużytkowania gospodarczego płątów siedliska z dopuszczeniem zbioru żurawiny, zaniechaniu lokalizowania lub wykonywania działań mogących zaburzyć stosunki wodne w obszarze alimentacji torfowiska.

Minister wskazał, iż *przedstawione działania faktycznie stanowią zakazy. W planie zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 nie powinno się zamieszczać zakazów określonego działania. Zgodnie z art. 33 ust 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r., zabrania się, co do zasady, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w szczególności pogorszyć stan siedlisk, wpłynąć negatywnie na gatunki, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązań z innymi obszarami. Ponadto, skoro w delegacji ustawowej do ustanowienia ww. aktów*

prawa miejscowego nie przewidziano możliwości ustanowienia w nich zakazów, to takie działanie stanowi przekroczenie delegacji ustawowej. Warto dodać, że w działaniach ochronnych dla planu zadań ochronnych nie można modyfikować gospodarki przestrzennej, w tym i gospodarki turystycznej, ponieważ takie zadania wykraczają poza zakres przedmiotowy działań ochronnych, o których mowa w art. 28 ust 10 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Wiąże się to z przyznaną radzie gminy kompetencją do kształtowania gospodarki przestrzennej na terenie gminy, o czym stanowi art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647, z późn. zm.). Ustawodawca dopuścił możliwość ingerencji w zagospodarowanie przestrzenne w związku z funkcjonowaniem form ochrony przyrody. W przypadku obszarów Natura 2000 w planie zadań ochronnych możliwe jest ustalanie wskazań do zmian w istniejących dokumentach planistycznych na podstawie art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W związku z powyższym bezpośrednia ingerencja w zagospodarowanie przestrzenne ustanowiona w działaniach ochronnych, a nie we wskazaniach do zmian w istniejących dokumentach planistycznych, stanowi naruszenie kompetencji rady gminy oraz wykracza poza delegację ustawową określającą zakres przedmiotowy planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Należy wskazać, że dostosowanie gospodarki rybackiej nie może polegać na zupełnym zakazie jej wykonywania. Dlatego takiego działania ochronnego nie można uznać za dostosowanie gospodarki rybackiej do wymogów ochrony obszaru Natura 2000, tylko za wprowadzenie zakazu.

W związku z powyższym działania dotyczące nielocalizowania obiektów budowlanych, które ustanowiono dla siedlisk przyrodniczych: 3160, 7140 oraz 7230 zostały usunięte z treści załącznika dotyczącego działań ochronnych. Zapisy te umieszczono w załączniku opisującym wskazania do zmian w istniejących dokumentach planistycznych. W związku z tym, iż stwierdzono potencjalne zagrożenia w postaci potencjalnie rozwijającej się zabudowy letniskowej w zlewni bezpośredniej siedliska przyrodniczego 3160 stanowiące potencjalne zagrożenie dla zbiornika ze względu na możliwość migracji ścieków i/lub innych substancji mogących wpływać na skład chemiczny wody jeziora, a także potencjalną zabudowę w południowej części kompleksu torfowiska 7140 i istniejące zabudowania w pobliżu południowej i zachodniej granicy obszaru mogące stanowić źródło odpadów oraz zanieczyszczeń wód zasilających torfowisko, a także potencjalne zagrożenia związane z rozwojem zabudowy w pobliżu granic torfowiska 7230, która może stanowić źródło odpadów oraz zanieczyszczeń wód zasilających siedlisko, a także potencjalna rozbudowa zabudowań wsi Sulęczyzna mogąca stanowić źródło odpadów oraz zanieczyszczeń wód zasilających siedlisko, jedynym możliwym sposobem przeciwdziałania lub też nie pogarszania istniejącej sytuacji jest niedopuszczenie do dalszej rozbudowy i nowej zabudowy gruntów w najbliższym sąsiedztwie płatów siedlisk przyrodniczych takich jak 3160, 7140, 7230.

W kwestii działań dotyczących gospodarki rybackiej zmieniono treść działań ochronnych dopuszczając prowadzenie gospodarki rybackiej w zbiornikach dystroficznych, jednakże na określonych warunkach, minimalizujących negatywny w skutkach wpływ takiej działalności na przedmiotowe siedlisko przyrodnicze.

Działanie ochronne ustanowione dla siedliska 7230 polegające na wyłączeniu z użytkowania gospodarczego płatów siedliska zostało usunięte z treści zarządzenia, jak również z treści zarządzenia usunięte zostało działanie ochronne dotyczące zaniechania lokalizowania lub wykonywania działań mogących zaburzyć stosunki wodne w obszarze alimentacji torfowiska.

Ponadto, dla przedmiotu ochrony 3160 naturalne dystroficzne zbiorniki wodne ustanowiono działanie ochronne polegające na uprzątnięciu śmieci i starych rowerów wodnych ze strefy brzegowej zbiornika w ciągu pierwszych 3 lat obowiązywania planu zadań ochronnych. Wskazano, iż przedstawione działania stanowią modyfikację oraz powtórzenie przepisów ustawowych, a mianowicie art. 26. Ust 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21 z późn. zm.). Dany przepis przewiduje, iż posiadacz odpadów jest obowiązany do niezwłocznego ich usunięcia z miejsca nieprzeznaczonego do składowania lub magazynowania. Konsekwencją niepodjęcia ww. zadań, co do zasady, jest nakazanie posiadaczowi odpadów w drodze decyzji, wydanej przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, ich usunięcie. Zgodnie z § 118 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2002 r. Nr 100, poz. 908) w rozporządzeniu nie powtarza się przepisów innych aktów normatywnych. Przepis ten, w związku z § 143 ww. rozporządzenia, ma odpowiednie zastosowanie do aktów prawa miejscowego. W związku z tym w planie zadań ochronnych dla obszaru natura 2000, który jest aktem prawa miejscowego, nie powinno się modyfikować, ani też powtarzać przepisów ustawowych.

Przyjmując słuszność uwagi, iż ww. działanie stanowi działalność własną gminy, z treści projektu zarządzenia zmieniającego pzo usunięto zapisy dotyczące uprzątnięcia śmieci i starych rowerów wodnych ze strefy brzegowej zbiornika.

W tym samym załączniku, w odniesieniu do przedmiotów ochrony 7110 torfowiska wysokie z

roślinnością torfotwórczą, 7150 obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku Rynchosporion, nałożono na Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska obowiązek analizy i weryfikacji danych dotyczących siedliska w obszarze oraz ewentualnej zmianie SDF.

Minister, wskazał, że *GDOŚ nie dokonuje weryfikacji siedlisk w poszczególnych obszarach oraz ich obserwacji i badań, ponieważ nie ma takich kompetencji, dlatego nie powinno się wyznaczać tego organu jako podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie ww. działań ochronnych. Ponadto, nie można zobowiązać tego organu do dokonania zmiany Standardowego Formularza Danych, ponieważ takie działanie ochronne bezpodstawnie ingeruje w uprawnienia tego organu i wykracza poza zakres przedmiotowy planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000. Warto dodać, że czynności dotyczące weryfikacji Standardowego Formularza Danych nie są działaniami mającymi na celu ochronę przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, dlatego nie można ich uznać za działania ochronne, o których mowa w art. 28 ust 10 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody.*

Zgodnie z powyższym z treści zarządzenia dla przedmiotów ochrony 7110 oraz 7150 zapisy dotyczące weryfikacji danych oraz ewentualnej zmiany SDF zamieniono na określenie, iż dane siedliska przyrodnicze nie występują w obszarze.

Ponadto Minister Środowiska wskazał, iż dla następujących przedmiotów ochrony: 3160 naturalne dystroficzne zbiorniki wodne, 7230 górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk oraz 1903 lipiennik Loesela nie ustanowiono monitoringu oceny stanu ochrony i zachowania gatunku w obszarze.

Po ponownej analizie, dla ww. przedmiotów ochrony zaplanowano monitoring stanu ochrony zgodnie z metodyką PMS GIOŚ (co wynika także z dokumentacji do plany ochrony rezerwatu przyrody „Mechowiska Sulęczyńskie”). Niemniej jednak, podkreślić należy, iż Minister Środowiska pismem DP-074-120/33359/14/JJ z dnia 7 września 2015 r. wycofał się z prezentowanego stanowiska dotyczącego planowania i dopasowywania częstotliwości monitoringu do metodyki GIOŚ.

Dla przedmiotu ochrony 7230 górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak turzycowisk i mechowisk ustanowiono działanie ochronne polegające na ustanowieniu rezerwatu.

Minister wskazał, iż *ww. działania nie można uznać za działanie ochronne, o którym mowa w art. 28 ust. 10 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ponieważ nie prowadzi ono do ochrony przedmiotów ochrony, a odnosi się wyłącznie do nowych form ochrony przyrody. Ponadto, utworzenie rezerwatu stanowi uprawnienie regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Ustanawianie ww. formy ochrony przyrody jest możliwe wyłącznie w przypadku wystąpienia określonych ustawowo okoliczności, dlatego nie można wskazywać na konieczność ustanowienia rezerwatu przyrody, ponieważ w przypadku niezrealizowania ww. przesłanek nie będzie możliwe utworzenie tej formy ochrony przyrody.*

Przyjmując słuszność ww. uwagi, z treści zarządzenia usunięte zostały działania polegające na utworzeniu rezerwatu przyrody. Zwrócić należy przy tym uwagę, iż Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku zarządzeniem RDOŚ w Gdańsku z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Mechowiska Sulęczyńskie” (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 4393) utworzył rezerwat przyrody. Tym bardziej zapis planu zadań ochronnych w tym zakresie stał się bezprzedmiotowy.

W dotychczasowym załączniku nr 6 do zarządzenia ustanowiono wskazanie do zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sulęcyno polegające na nielokowaniu wszelkich obiektów budowlanych, w tym tymczasowych, na całym terenie obszaru Natura 2000, a także poza obszarem Natura 2000. *Przedstawione wskazanie nie prowadzi w sposób proporcjonalny, racjonalny i celowy do ograniczenia i eliminacji zidentyfikowanych zagrożeń dla przedmiotów ochrony obszaru. Należy uznać za niewłaściwe uznanie wszelkich obiektów budowlanych, w tym tymczasowych, za obiekty, które mogą oddziaływać negatywnie na przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Danego ograniczenia nie można uznać za niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. W związku z powyższym ww. wskazanie do zmiany powinno zostać odpowiednio sprecyzowane lub usunięte.*

Zgodnie z ww. uwagą zmodyfikowano treść wskazań do zmian w istniejących dokumentach

planistycznych ustanawiając konkretne strefy wokół płatów siedlisk, które należałoby wyłączyć z zabudowy, nie odnosząc się do całego obszaru Natura 2000. Ponadto, należy wskazać, że przekwalifikowanie gruntów ornych na trwałe użytki zielone, po ponownej analizie danych ewidencyjnych dotyczy wyłącznie działki nr 363/29.

W § 8 zmienianego zarządzenia wskazano, iż dany akt wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego. *Należy wskazać, iż nie ma potrzeby wyszczególniania miejsca ogłoszenia aktu, co wynika z art. 13 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172 z późn. zm.).*

Zgodnie z ww. uwagą, odstąpiono od wskazywania miejsca ogłoszenia obecnie wydawanego zarządzenia.

Biorąc pod uwagę powyższe, ponownie przeprowadzono udział społeczny. Udział społeczeństwa w postępowaniu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) został zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania z projektem zmiany PZO oraz o możliwości składania uwag i wniosków do zmiany planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 8 września 2015 r., na tablicach ogłoszeń w RDOŚ w Gdańsku, na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku oraz przesłane z prośbą o wywieszenie na tablicach ogłoszeń do Urzędu Gminy Sulęczyno, a także Starostwa Powiatowego w Kartuzach oraz opublikowane za pośrednictwem prasy – Dziennik Bałtycki z dnia 21 września 2015 r. Na wniesienie uwag i wniosków do projektu zmiany planu zadań ochronnych wyznaczono okres 21 dni. W tym czasie wpłynęły uwagi i wnioski:

1. Pismo Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku (Zn. spr.: ZO.7210.05.2015 z dnia 23 września 2015 r.) o treści:

W załączniku nr 3 do projektu zarządzenia „Działania ochronne”, dla przedmiotów ochrony: naturalne dystroficzne zbiorniki wodne; torfowiska przejściowe i trzęsawiska; górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak turzycowisk i mechowisk oraz dla lipiennika loesela, jako jedno z działań ochronnych wskazuje się „w trakcie wykonywania cięć rębnych utrzymanie wokół zbiorników oraz torfowisk pasa drzewostanu wyłączonego z użytkowania rębne szerokości nie mniejszej niż 50m.” Wnioskujemy o zmianę zapisu, na dopuszczający użytkowanie rębne we wskazanej strefie, z zakazem stosowania cięć zupełnych”.

W odniesieniu do powyższego wyjaśnia się, iż zmiana zapisu na dopuszczający użytkowanie rębne z zakazem stosowania cięć zupełnych w przypadku pasa 50m wokół siedliska 7230, a tym samym i lipiennika loesela oraz siedliska 7140 jest niemożliwa, z uwagi na fakt, iż wskazane w zarządzeniu pododdziały objęte działaniem znajdują się w granicach rezerwatu przyrody „Mechowiska Sulęczyńskie” (w przypadku płatów siedliska 7230) oraz w granicach jego otuliny (w przypadku płatów siedliska 7140 oraz pasa 50m wokół zbiorników dystroficznych).

Ponadto, w przypadku pasa 50m wokół zbiorników dystroficznych, wyjaśnia się, iż obszar wdrażania działania dotyczy wyłącznie obszaru Natura 2000 i dotyczy gruntów prywatnych. W przypadku pozostałych pododdziałów leśnych będących w zarządzie Lasów Państwowych, zapis nie obowiązuje, mimo że pododdziały te znajdują się w buforze 50m wokół płatów siedliska, ponieważ są zlokalizowane poza obszarem Natura 2000. Niemniej jednak, należy podkreślić, iż znajdują się one w otulinie rezerwatu i wszelkie prace, w tym użytkowanie rębne we wskazanej strefie wymagać będą osobnych uzgodnień.

2. Pismo Nadleśnictwa Lipusz (ZG.7210.9.2015.DR z dnia 12 października 2015 r.) o treści:
 1. *Do siedliska 7230 działania obligatoryjne „zachowanie siedliska przyrodniczego ekstensywnie użytkowanie kośne” w obszarze wdrażania została podana cała działka ewidencyjna 3186 przy czym nadleśnictwo uważa, iż należy sprecyzować miejsce wykonywania danych prac.*
 2. *W załączniku nr 3 w punkcie 3 odnośnie organizacji ścieżki przyrodniczej z możliwością budowy drewnianej kładki nie została wskazana dokładna jej lokalizacja oraz nie zostały wymienione numery działek ewidencyjnych na których miałyby powstać.*
 3. *W załączniku nr 3 w punkcie 4 w działaniach ochronnych napisane jest „Dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów ochrony siedliska poprzez wyłączenie z zabiegów gospodarczo-hodowlanych” nadleśnictwo wnioskuje o doprecyzowanie charakteru zabiegu, który nie miałby być wykonywany*

na działce ewidencyjnej 3186 (sprzeczność zapisu w stosunku do punktu 3 w załączniku 3).

4. *W załączniku nr 3 w punkcie 5 nadleśnictwo wnioskuje o doprecyzowanie użytków kośnych dla siedliska 1903 Lipiennik Loesela.*

Analizując powyższe, w odniesieniu do:

Pkt 1. Wyjaśnia się, iż miejsce wykonywania prac dotyczy fragmentu działki, na którym zgodnie z dokumentacją do planu zadań ochronnych znajduje się płat siedliska 7230.

Pkt 2. Wyjaśnia się, iż szczegółowa lokalizacja i przebieg ścieżki przyrodniczej nie został wskazany celowo, gdyż projekt oraz jej przebieg nie został jeszcze wykonany. Dopiero w momencie, gdy ocena stanu ochrony siedliska 7230 przeprowadzona w ramach monitoringu siedlisk w obszarze wskaże nasilenie negatywnych skutków wynikających z antropopresji, a zatem wskaże przesłankę do organizacji tej ścieżki, pierwszym etapem realizacji tego działania będzie sporządzenie projektu przedmiotowej ścieżki wraz z jej konkretnym przebiegiem oraz dokonanie stosownych uzgodnień z właścicielami/zarządcami terenu.

Pkt 3. Zgodnie z wnioskiem doprecyzowano, iż chodzi o dopuszczenie procesów naturalnej sukcesji. Ponadto, wyjaśnia się, iż miejsce wykonywania prac dotyczy części działki ewidencyjnej nr 3186, na której zgodnie z dokumentacją do planu zadań ochronnych znajduje się płat siedliska 91D0.

Pkt 4. Doprecyzowano, iż chodzi o wszystkie płaty siedliska 7230, na których występuje lipiennik loesela.

W trakcie procedowania zmiany zarządzenia w sprawie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mechowiska Sulęczyńskie, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku zlecił wykonanie dokumentacji do planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Mechowiska Sulęczyńskie”, którą odebrał w dniu 23 listopada 2015 r. Zatem, w posiadaniu organu znajdują się najnowsze dane dotyczące obszaru Natura 2000 Mechowiska Sulęczyńskie w części pokrywającej się z rezerwatem przyrody, znacznie bardziej aktualne i dokładne niż dane zgromadzone na potrzeby przygotowania planu zadań ochronnych w roku 2011. W związku z powyższym, do projektu zarządzenia zmieniającego pzo wprowadzono zatem szereg kolejnych zmian, tak aby zapewnić właściwą ochronę rezerwatu jak i obszaru Natura 2000, w części pokrywającej się z rezerwatem. Do projektu zarządzenia zmieniającego wprowadzono następujące zmiany wynikające z dokumentacji do planu ochrony rezerwatu:

1. W załączniku nr 1 dla przedmiotu ochrony 7230 uzupełniono opis zagrożenia istniejącego: K02 ewolucja biocenotyczna, sukcesja - zmiany w składzie gatunkowym fitocenoz mechowiskowych (wkraczanie torfowców, wysokich bylin oraz drzew i krzewów) o zapis: „*oraz sukcesja ekologiczna w potorfiach prowadząca do zaniku inicjalnych i młodych stadiów rozwoju roślinności*”, a także dodano do zagrożeń potencjalnych zagrożenie: *I01 obce gatunki inwazyjne - możliwość ekspansji barszczu Mantegazziego (Heracleum mantegazzianum), którego stanowisko znajduje się na granicy obszaru oraz możliwość wprowadzenia obcych gatunków roślin w płaty siedliska w związku z położeniem paśnika dla zwierzyny w bezpośrednim sąsiedztwie płatu siedliska.*
2. W załączniku nr 3:
 - a) ujednolicono częstotliwość monitoringu wszystkich przedmiotów, określając termin co 5 lat od momentu ustanowienia pzo oraz dopasowano treść zapisów dotyczących monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych do zapisów wynikających z dokumentacji do planu ochrony rezerwatu,
 - b) doprecyzowano lokalizację wszystkich działań ochronnych,
 - c) określono ilość i charakter przegród piętrzących, a usunięto zapis dotyczący rozpoznania hydrologicznego, ponieważ rozpoznanie takie zostało wykonane w ramach dokumentacji do planu ochrony rezerwatu,
 - d) doprecyzowano i zmieniono zapisy dotyczące użytkowania kośnego płątów siedliska 7230, usuwania drzew i krzewów oraz dodano działanie polegające na odsłanianiu potorfi (zmieniając jego charakter z eksperymentu na działanie z zakresu ochrony czynnej) zgodnie z dokumentacją do planu ochrony,
 - e) doprecyzowano działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony dla siedliska 7230 polegające na ustaleniu optymalnej metody koszenia, zgodnie z dokumentacją do planu ochrony.
3. W załączniku nr 4 zmieniono zapisy określające wskazania do zmian w studium gminy Sulęcyno, tak aby wykazywały one zgodność z ustaleniami do dokumentów planistycznych określonych w projekcie planu ochrony rezerwatu.

Podejście to pozwoli na utrzymanie spójnej koncepcji ochrony obydwu form ochrony przyrody, zapewniając jednocześnie zgodność obydwu dokumentów planistycznych.

Koszty działań ochronnych w granicach obszaru Natura 2000 i rezerwatu poniosą: RDOŚ w Gdańsku, właściciele lub posiadacze gruntu, Nadleśnictwo Lipusz (dotyczy działek będących w zarządzie Nadleśnictwa objętych działaniem ochronnym polegającym na usuwaniu drzew i krzewów z powierzchni torfowiska) po uzyskaniu zewnętrznych źródeł finansowania. Zakres i termin wykonania działań ochronnych planowanych do wykonania przez RDOŚ będzie również uzależniony od możliwości pozyskiwania dofinansowania na ten cel. Działania ochronne mogą także zostać wykonane przez inne podmioty, na skutek zawarcia umowy i porozumienia z właścicielem gruntu, Nadleśnictwem Lipusz oraz RDOŚ w Gdańsku. Środki na realizację działań ochronnych mogą pochodzić z budżetu państwa oraz z funduszy wspierających finansowo działania ochronne na obszarach cennych przyrodniczo. Ustanowiona zmiana planu zadań ochronnych oraz plan ochrony rezerwatu będą stanowiły podstawę merytoryczną i formalną do aplikowania o środki finansowe do funduszy wspierających czynną ochronę przyrody.

W związku z tym, iż zmiany wprowadzone w treści projektu zarządzenia zmieniającego pzo, a wynikające z aktualnego stanu faktycznego w obszarze, są znaczne, przeprowadzono kolejny udział społeczny. Informacje o możliwości zapoznania z projektem zmiany PZO oraz o możliwości składania uwag i wniosków do zmiany planu zostały zamieszczone w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z 15 marca 2016 r., na tablicach ogłoszeń w RDOŚ w Gdańsku, na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku oraz przesłane z prośbą o wywieszenie na tablicach ogłoszeń do Urzędu Gminy Sulęcyno, a także Starostwa Powiatowego w Kartuzach oraz opublikowane za pośrednictwem prasy – Dziennik Bałtycki z dnia 30 marca 2016 r. Na wniesienie uwag i wniosków do projektu zmiany planu zadań ochronnych wyznaczono okres 21 dni. W tym czasie wpłynęły uwagi i wnioski:

1. Nadleśnictwa Lipusz (pismo ZG.7210.9.2015.DR z dnia 19 kwietnia 2016 r.)

Zgłoszono następujące uwagi:

Cyt.: „1. Ilekroć w projekcie jest mowa o „części działki ewidencyjnej” Nadleśnictwo uważa, iż powyższe stwierdzenie jest zbyt ogólne, a wyjaśnienie, iż „część działki ewidencyjnej...zgodnie z dokumentacją do planu zadań ochronnych” niewystarczające.

2. Zgodnie z art. 54 Ustawy o lasach Nadleśnictwo może realizować zadania na obszarach Natura 2000 po otrzymaniu dotacji celowej, w związku z czym ilekroć jest mowa o działkach ewidencyjnych będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Lipusz, na których projekt Zarządzenia przewiduje „prace gospodarcze” powinien się znaleźć zapis „właściciel lub użytkownik po uzyskaniu zewnętrznych źródeł finansowania”.

Ponadto, w dniu 19 kwietnia 2016 r. w siedzibie Nadleśnictwa Lipusz odbyło się spotkanie przedstawicieli Nadleśnictwa, RDOŚ w Gdańsku oraz Wykonawcy dokumentacji do planu zadań ochronnych oraz planu ochrony rezerwatu, na którym omówione zostały ww. kwestie oraz ustalono treść zapisów zarówno w projekcie zmiany zarządzenia pzo jak i planu ochrony rezerwatu przyrody „Mechowiska Sulęczyńskie”.

Na podstawie powyższego do treści niniejszego projektu wprowadzono następujące zmiany:

- 1) W załączniku nr 1, dla siedliska 3160 Naturalne i dystroficzne zbiorniki wodne zapis zagrożenia dotyczącego gospodarki leśnej „*Nie są wskazane rębnie zupełne lub wielkopowierzchniowe rębnie złożone*” zostanie zmieniony na „*Nie są wskazane rębnie zupełne lub rębnia III A*”
- 2) We wszystkich załącznikach do projektu zarządzenia przy działkach ewidencyjnych będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipusz przy numerach działek ewidencyjnych dopisano numery pododdziałów leśnych. Ponadto, wyjaśnia się, iż obszar wdrażania działań ochronnych został wyznaczony, na terenie obszaru Natura 2000 na podstawie danych przestrzennych zawartych w dokumentacji do planu zadań ochronnych, a na terenie rezerwatu przyrody na podstawie biochor określonych w dokumentacji do planu ochrony rezerwatu. Obie dokumentacje zostaną przekazane Nadleśnictwu Lipusz. W związku z powyższym, uwaga Nadleśnictwa mówiąca o tym, że cyt.: „*wyjaśnienie, iż „część działki ewidencyjnej...zgodnie z dokumentacją do planu zadań ochronnych” jest niewystarczające*” przestaje być zasadna.
- 3) W załączniku nr 3 na stronie 9, 15 działaniem obligatoryjnym jest zachowanie siedliska przyrodniczego, ekstensywne użytkowanie kośne, natomiast reszta działań ujętych w projekcie została ujęta jako działania fakultatywne.

- 4) W treści uzasadnienia określono, iż podstawą formalną do wykonania przez RDOŚ działań ochronnych na gruntach Nadleśnictwa Lipusz będzie porozumienie podpisane przez obie strony przed przystąpieniem do prac.
- 5) W treści uzasadnienia dodano zapis mówiący o tym, iż działania ochronne dotyczące okresowego usuwania drzew i krzewów z powierzchni torfowiska Nadleśnictwo Lipusz wykona po uzyskaniu zewnętrznych źródeł dofinansowania (dotyczy działek będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipusz).
- 6) W treści uzasadnienia dodano zapis, informujący, iż zakres i termin wykonania działań ochronnych planowanych do wykonania przez RDOŚ będzie również uzależniony od możliwości pozyskiwania dofinansowania na ten cel.

2. Ponadto, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Gdańsku zgłosiła następujące uwagi (pismo Zn. spr.: ZO.7210.02.2016 z dnia 19 kwietnia 2016 r.):

Cyt.: „W załączniku nr 3 do projektu zarządzenia „Działania ochronne...”, dla naturalnych dystroficznych zbiorników wodnych oraz dla torfowisk przejściowych i torfowisk zasadowych o charakterze młak turzycowisk i mechowisk, jako jedno z działań ochronnych wskazuje się „w trakcie wykonywania cięć rębnych utrzymanie wokół zbiorników oraz torfowisk pasa drzewostanu wyłączonego z użytkowania rębego o szerokości 50m”. Wnioskujemy o zmianę zapisu, na dopuszczający użytkowanie rębne w pasie przyjeziornym lub na granicy z torfowiskiem, z zakazem stosowania cięć zupełnych w proponowanej strefie.”.

Uwaga nie została uwzględniona.

Potencjalnym zagrożeniem dla płatów siedliska 7140 i pozostałych płatów siedlisk w obszarze, jest także gospodarka leśna w obszarze (stanowiącym jednocześnie część otuliny rezerwatu przyrody oraz zlewni bezpośredniej mechowiska), polegająca na rębniach zupełnych, jednoczesnych rębniach złożonych. Zaplanowane działania ochronne mają na celu ograniczenie lub eliminację zidentyfikowanych zagrożeń wynikających z gospodarki leśnej wykonywanej w zlewni bezpośredniej rezerwatu m.in. poprzez zaniechanie użytkowania rębego w pasie około 50 m wokół torfowiska (na terenie tym dopuszcza się inne formy gospodarowania nie powodujące odsłonięcia dużych powierzchni gleby oraz wzmoczenia procesów erozji wodnej i dostawy związków mineralnych i organicznych na mechowisko). Ponadto, zapisy, które znalazły się w projekcie zmieniającym plan zadań ochronnych, są zbieżne i wynikają z zapisów projektu planu ochrony rezerwatu przyrody „Mechowiska Sulęczyńskie”, spełniając jednocześnie potrzeby ochronne przedmiotów ochrony rezerwatu i obszaru Natura 2000.

Niemniej jednak, analizując powyższe, do projektowanej treści załącznika nr 3 niniejszego zarządzenia, dla przedmiotów ochrony 3160 oraz 7140:

- 1) w kolumnie „obszar wdrażania” wprowadzono brakujące numery działek ewidencyjnych (oznaczone w ewidencji gruntów jako klasoużytek Ls) znajdujące się w pasie około 50m od krawędzi płatów siedlisk, w granicach obszaru Natura 2000, w oparciu o dane dotyczące użytków gruntowych (stan na dzień 27 kwietnia 2016 r.);
- 2) dopisano, iż na omawianym terenie (45-55m wokół płatów siedlisk 3160 i 7140) dopuszcza się inne formy gospodarowania nie powodujące odsłonięcia powierzchni gleby, i nieskutkujące wzmoczeniem procesów erozji wodnej i dostawy związków mineralnych i organicznych do płatów siedliska.

Poza tym nie wpłynęły inne uwagi i wnioski.

Powyższe uzasadnia dokonanie zmian w treści wcześniejszego zarządzenia.

Projekt zarządzenia wpisano do publicznie dostępnego wykazu danych prowadzonego na stronie internetowej www.ekoportal.pl, pod numerem 678/2015.

Projekt zarządzenia w pierwotnej wersji został uzgodniony w trybie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525 ze zm.) z Wojewodą Pomorskim, pismem PN-I.0041.50.2016.ES z dnia 8 sierpnia 2016 r.

Po ww. uzgodnieniu dostrzeżono konieczność wprowadzenia niewielkiej korekty do treści zarządzenia. W załączniku nr 3, dla siedliska 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, dla działania z zakresu uzupełnienia stanu wiedzy o siedlisku polegającym na założeniu 13 powierzchni eksperymentalnych, zmianie uległa lokalizacja działania. W pierwotnej wersji projektu, dla działania tego określono obszar wdrażania jako: „Powierzchnie na częściach dz. ewid. nr: 362/1 oraz 458/3, 379.”, podczas gdy, w ramach inspekcji rezerwatu przyrody oraz obszaru Natura 2000 Mechowiska Sulęczyńskie, przeprowadzonych przez pracowników RDOŚ w Gdańsku w czerwcu oraz lipcu br. stwierdzono,

iż nastąpiła pomyłka, a powierzchnie eksperymentalne powinny znajdować się wyłącznie na działce ewidencyjnej nr 458/3. Pomyłka ta wynikała prawdopodobnie z błędu umiejscowienia na mapie części powierzchni eksperymentalnych, gdyż ich opis, zgadzał się z rzeczywistym obrazem roślinności na gruncie, choć w innej lokalizacji. W związku z powyższym projekt został ponownie przesłany Wojewodzie Pomorskiemu w celu uzgodnienia. Projekt został uzgodniony w trybie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525 ze zm.) z Wojewodą Pomorskim, pismem PN-I.0041.61.2016.ES z dnia 25 października 2016 r.